

Informatiebericht SUA (INTERN)

Van	IND / SUA A&B
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummer	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2021/79 Statushouders asiel die vanuit het buitenland terugkeren naar Nederland of Nederland vrijwillig verlaten
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Intrekking en niet-verlenging vva bepaalde tijd
Relatie met	IB 2019/126, IB 2020/93 ,Vc C2/10.4, WI 2017/1 (DV); Instructie LP en inreisvisum bij verlies van een vluchtelingen- of een vreemdelingenpaspoort EN/OF een verblijfsvergunning; Rapport van gehoor bij ambassade
Geldig vanaf	21-06-2021
Geldig tot en met	21-12-2021

1. Aanleiding

Het kan voorkomen dat asielstatushouders vanuit het buitenland of aan de grens verzoeken om Nederland te mogen inreizen. Ook kan het voorkomen dat asielstatushouders in Nederland juist melden dat zij vrijwillig willen terugkeren naar het land van herkomst of een derde land waar permanent verblijf is gewaarborgd. Dit informatiebericht bevat een beschrijving van verschillende voorkomende scenario's waarbij asielstatushouders Nederland willen inreizen of juist verlaten, en de werkwijzen die daarbij door de IND en ketenpartners worden gehanteerd.

2. Inhoud

- 3.1 (Voormalig) statushouder meldt zich voor toegang aan een Nederlandse grens
 - 3.1.1 Statushouder beschikt over rechtmatig verblijf;
 - 3.1.2 Statushouder beschikt over een verlopen verblijfsvergunning waarvan de internationale beschermingsstatus (nog) niet is ingetrokken;
 - 3.1.3 Het verblijfsrecht is reeds ingetrokken
- 3.2 (Voormalig) statushouder asiel meldt zich bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging
 - 3.2.1 Statushouder beschikt over rechtmatig verblijf;
 - 3.2.2 Statushouder beschikt over een verlopen verblijfsvergunning waarvan de internationale beschermingsstatus (nog) niet is ingetrokken;
 - 3.2.3 Het verblijfsrecht is reeds ingetrokken;
- 3.3 (Voormalig) statushouder asiel wordt voorgedragen aan -of aangetroffen door de ILO in het buitenland
- 3.4 Statushouder wenst vrijwillig terug te keren naar het land van herkomst of een derde land waar permanent verblijf is gewaarborgd
 - 3.4.1 Statushouder vertrekt met behulp van IOM;
 - 3.4.2 Statushouder vertrekt met behulp van DT&V;
 - 3.4.3 Statushouder vertrekt zelfstandig.

Begrippen

Internationale beschermingsstatus: Op grond van de jurisprudentie is het mogelijk dat een vreemdeling wiens verblijfsrecht is verlopen nog wel een geldige internationale beschermingsstatus heeft. Dit geldt alleen voor statushouders op grond van artikel 29, eerste lid, Vw. De internationale beschermingsstatus komt niet te vervallen en moet indien van toepassing ingetrokken worden. In de tussentijd heeft de vreemdeling nog wel recht op alle voorzieningen in Nederland en daarmee feitelijk ook op alle voordelen die hoofdstuk VII van de Kwalificatierichtlijn hem biedt.

Statushouder: Met statushouder wordt bedoeld een vreemdeling met een verblijfsstatus op grond van asiel bepaalde tijd, artikel 29, eerste en tweede lid, Vw en onbepaalde tijd, artikel 33 Vw.

Rechtmatig verblijf/verblijfsrecht: Hiermee wordt bedoeld dat de vreemdeling een geldige verblijfsstatus heeft (bepaalde tijd of onbepaalde tijd) op grond van artikel 29 eerste of tweede lid Vw, of dat de verblijfsstatus is verlopen maar de internationale beschermingsstatus (nog) niet is ingetrokken.

Verblijfsvergunning: Het document waarmee de vreemdeling kan aantonen dat hij rechtmatig verblijf heeft. Het is mogelijk dat het document verlopen is, maar de vreemdeling nog wel rechtmatig verblijf heeft.

Onbepaalde tijd en nareis (tweede lid): Een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd kan niet ingetrokken worden wegens het reizen naar of verblijven in het land van herkomst, dit geldt ook voor een verblijfsvergunning afgegeven op grond van artikel 29, tweede lid, Vw. Deze vergunningen kunnen, afhankelijk van de individuele omstandigheden, echter wel worden ingetrokken wanneer de statushouder langer dan zes maanden buiten Nederland heeft verbleven.¹

3. Hoe te handelen

3.1. (Voormalig) statushouder meldt zich voor toegang aan de Nederlandse grens

3.1.1 Statushouder beschikt over rechtmatig verblijf

Indien de statushouder Nederland wenst in te reizen, in het bezit is van een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, Vw voor bepaalde tijd en aantoonbaar het land van herkomst heeft bezocht dan wel zes maanden of langer buiten Nederland heeft verbleven, hanteren de KMar en de IND de volgende werkwijze:

- 1 De KMar bevraagt de statushouder over de aard, duur en locatie van verblijf in het buitenland en legt dit vast in een proces-verbaal van bevindingen (met als naam: handhavingssignalen pv van bevindingen). Daarnaast scant de KMar eventuele stukken die relevant kunnen zijn voor de IND, bijvoorbeeld de personaliapagina en in- en uitreisstempels in het paspoort en de gebruikte tickets en boardingcards².
- 2 Aan de statushouder wordt, aangezien die in bezit is van een geldige verblijfsvergunning, de toegang tot Nederland verleend.

¹ Voor zover hierbij wordt voldaan aan de voorwaarden die in de Vc zijn benoemd.

² Daar waar het digitale stukken betreft wordt getracht deze zoveel mogelijk te printen en in het dossier op te nemen.

- 3 Het proces-verbaal genereert een BVV procesverwijzing. Het proces-verbaal en de documentscans worden door DRV opgehaald in INDIGO en een onderzoekszaak wordt opgevoerd, ter beoordeling door het Grenskantoor.
- 4 Het Grenskantoor neemt afhankelijk van de bruikbaarheid van het proces-verbaal en de bijgevoegde stukken een van de volgende vervolgstappen³:
 - Het signaal is (mogelijk) bruikbaar: Bij concrete indicaties dat de statushouder het land van herkomst heeft bezocht dan wel langer dan zes maanden buiten Nederland heeft verbleven, bijvoorbeeld als sprake is van paspoortstempels waaruit dit blijkt, voert de medewerker van het Grenskantoor een fraude-handhavingssignaal op in Indigo (N.B. dit is niet hetzelfde als een intrekking). Het HIK verrijkt en registreert vervolgens een intrekkingzaak conform werkinstructie 2017/1 (DV). Vervolgens wordt de zaak doorgestuurd naar Afdeling Herbeoordelen A&B. Afdeling Herbeoordelen beheert het verdere verloop van de intrekkingzaak en maakt de afweging om de intrekking door te zetten dan wel de zaak af te sluiten met een niet-intrekking.
 - Het signaal is niet bruikbaar: Ook wanneer de informatie geen of onvoldoende handhavinggerelateerde aanknopingspunten bevat, worden het proces-verbaal en de stukken geüpload in Indigo. Echter wordt in deze gevallen geen handhavingzaak opgevoerd.

3.1.2 Statushouder beschikt over een verlopen verblijfsvergunning waarvan de internationale beschermingsstatus (nog) niet is ingetrokken

Indien de vreemdeling geen geldige verblijfsvergunning asiël meer heeft, bijvoorbeeld omdat die reeds is verlopen, maar de onderliggende internationale beschermingsstatus nog niet is ingetrokken, dan kan hij niet aan de grens worden geweigerd. Aan de vreemdeling wordt gemeld dat hij per direct een verlengingsaanvraag moet indienen. Daarnaast wordt de verlopen verblijfsvergunning aan de grens ingenomen door de KMar. De KMar draagt het document over aan het Grenskantoor, het Grenskantoor draagt er vervolgens zorg voor dat het document wordt verzonden naar Bureau Documenten en voert een fraude-handhavingssignaal op. Afdeling Herbeoordelen beoordeelt of er aanleiding bestaat een herbeoordelingsprocedure op te starten en indien van toepassing daarbij de ingediende verlengingsaanvraag af te wijzen.

3.1.3 Het verblijfsrecht is reeds ingetrokken

Ten slotte kan het voorkomen dat een vreemdeling zich meldt nadat zijn verblijfsrecht is ingetrokken. In deze gevallen neemt de KMar contact op met het Grenskantoor om af te stemmen of de vreemdeling toegang tot het Nederlands grondgebied wordt verleend. Indien de intrekking nog niet in rechte vaststaat, moet in beginsel toestemming worden verleend om het Nederlands grondgebied te betreden. Indien de intrekking in rechte vaststaat kan de vreemdeling desgewenst een (nieuwe) asielaanvraag indienen. De toegang tot Nederland wordt dan uitgesteld en de vreemdeling doorloopt waar mogelijk de grensprocedure. Indien de vreemdeling geen asiël wenst aan te vragen kan de toegang tot Nederland worden geweigerd en de daarbij behorende procedure worden gevolgd.

³ Indien het Grenskantoor signalen ontvangt van het buitenland (veelal België of Duitsland) dat een houder van een door Nederland afgegeven asiëlvergunning diens land van herkomst heeft bezocht, wordt het signaal eveneens afgedaan conform de werkwijze genoemd onder punt 3.

3.2 (Voormalig) statushouder meldt zich bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging

Het kan voorkomen dat een asielstatushouder zich meldt bij een Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging met de mededeling dat de door Nederland afgegeven reis-en/of verblijfsdocumenten zijn vermist of verlopen en dat de vreemdeling een verzoek doet om naar Nederland te mogen reizen. In dergelijke situaties hanteert de diplomatieke post in samenwerking met de IND de volgende werkwijze:

1. De diplomatieke post bevraagt de statushouder over de aard, duur en locatie van het verblijf buiten Nederland. Daarnaast verifieert de post welke documenten zijn verlopen dan wel vermist. Indien sprake is van signalen die relevant kunnen zijn in het kader van nationale veiligheid of overige handhavinggerelateerde aspecten, wordt dit zo snel mogelijk doorgegeven aan het HIK 10.2.g@ind.nl⁴). Indien daartoe aanleiding bestaat, stuurt het HIK het signaal door naar de Unit Speciale Zaken (USZ, 10.2.g@ind.nl).⁵
2. De diplomatieke post stuurt de vragen en antwoorden in een vast format tezamen met de aanvraag voor een reisdocument en/of visumaanvraag naar de IND (Frontdesk van de Afdeling Herbeoordelen). De Frontdesk medewerker van Afdeling herbeoordelen voert een Fraude Handhavingssignaal op. Hierbij wordt verzocht om na te gaan of de statushouder nog beschikt over rechtmatig verblijf in Nederland en of er redenen zijn waardoor de vreemdeling de terugkeer naar Nederland moet worden geweigerd.⁶ Afhankelijk van individuele aspecten van de zaak en de status van het verblijfsrecht is één van de onderstaande vervolgwerkwijzen van toepassing.

3.2.1 Statushouder beschikt over rechtmatig verblijf

Indien nog sprake is van rechtmatig verblijf, onderzoekt Afdeling Herbeoordelen of op basis van de informatie verkregen van de diplomatieke post aanleiding bestaat om een herbeoordelingsprocedure op te starten. Doorgaans moet wanneer een herbeoordelingsprocedure wordt opgestart desalniettemin toestemming worden verleend voor de afgifte van een LP. Het recht om terug te reizen naar Nederland kan niet worden ontzegd zolang de vreemdeling over rechtmatig verblijf beschikt.

Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld wanneer de vreemdeling zich weer onder de bescherming van de autoriteiten van het land van herkomst heeft gesteld, kan besloten worden geen toestemming te geven voor de afgifte van een LP. In die gevallen wordt, gelijktijdig met de weigering, de herbeoordelingsprocedure gestart terwijl de statushouder nog in het buitenland verblijft en is nauwe samenwerking tussen de ambassade (via de cso-specials mailbox, 10.2.g@minbuza.nl) en Afdeling Herbeoordelen van belang. Indien het niet mogelijk blijkt om de verblijfsstatus te herbeoordelen terwijl de vreemdeling in het buitenland verblijft, zal alsnog toestemming moeten worden verleend om naar Nederland te reizen. Indien Afdeling Herbeoordelen een NV risico signaleert dient hierover contact te worden opgenomen met USZ. Eventueel kan USZ de post verzoeken om aanvullende vragen te stellen aan de vreemdeling.

4 Het is eveneens mogelijk om via ind.nl een fraude melding te maken.

5 USZ zal vervolgens indien nodig contact opnemen met de AIVD en/of de Consulaire Service Organisatie (CSO) om het verdere verloop van de procedure af te stemmen. Indien de statushouder afkomstig is uit een risicoland en zich opnieuw onder de bescherming van de autoriteiten van dat land heeft gesteld, doet BZ altijd een melding bij de AIVD en wordt een silent procedure opgestart.

6 Contact tussen de post en IND verloopt via de CSO.

3.2.2 Statushouder beschikt over een verlopen verblijfsvergunning waarvan de internationale beschermingsstatus (nog) niet is ingetrokken

Afdeling Herbeoordelen bepaalt mede op basis van de informatie verkregen van de diplomatieke post of de internationale beschermingsstatus alsnog kan worden beëindigd. Indien van toepassing verdient het de voorkeur om de internationale bescherming te beëindigen zonder toestemming te verlenen om naar Nederland te reizen. Veelal zal dit echter niet mogelijk zijn omdat de vreemdeling zich weer gemeld heeft en dus (weer) bescherming wenst, derhalve zal dan ook vaak ertoe leiden dat alsnog toestemming worden verleend om naar Nederland te reizen. Vorenstaande maakt van belang dat de beschermingsstatus zo snel mogelijk wordt ingetrokken wanneer de verblijfsvergunning is verlopen en er geen verlengingsaanvraag is ingediend.

3.2.3 Het verblijfsrecht is reeds ingetrokken

Wanneer de intrekking nog niet in rechte vaststaat, dient toestemming te worden verleend om naar Nederland te reizen. De diplomatieke post stemt hierover af met de Afdeling Herbeoordelen. Indien de vreemdeling zich meldt nadat de intrekking in rechte vast is komen te stan, wordt in beginsel geen toestemming verleend om naar Nederland te reizen.

3.3 (Voormalig) statushouder asiel wordt voorgedragen aan of aangetroffen door de ILO in het buitenland

Allereerst is van belang dat de omstandigheid dat de vreemdeling is teruggekeerd naar het land van herkomst dan wel meer dan zes maanden buiten Nederland heeft verbleven niet per defintie betekent dat de verblijfsvergunning kan worden ingetrokken. Op basis van (Europese) wetgeving en jurisprudentie is van belang dat er altijd een gedegen onderzoek plaatsvindt voordat een verblijfsvergunning wordt ingetrokken. Vorenstaande brengt met zich mee dat de vreemdeling in de meeste gevallen ook toegestaan moet worden terug te keren naar Nederland. Paragraaf 3.4.3 van IB 2020/93 inzicht in het intrekingsproces asiel gaat hier verder op in.

De onderstaande procedure kan worden gevolgd indien de luchtvaartmaatschappij de statushouder aantreft en deze voor advies voordraagt aan de ILO of als de ILO een (voormalig) statushouder aantreft.

De ILO zal, daar waar mogelijk, moeten controleren of de vreemdeling nog geldig verblijfsrecht heeft. Indien de vreemdeling een verlopen verblijfsvergunning of geen verblijfsvergunning toont, wordt er vanuit gegaan dat hij geen rechtmatig verblijf in Nederland meer heeft. Daar waar er een geldige verblijfsvergunning wordt getoond die op naam van de statushouder staat, wordt aan de statushouder het voordeel van de twijfel gegund en wordt er vanuit gegaan dat er sprake is van rechtmatig verblijf.

- Indien de vreemdeling **geen rechtmatig verblijf** heeft in Nederland, verwijst de ILO de vreemdeling naar de meest dichtstbijzijnde Nederlandse vertegenwoordiging voor het aanvragen van een inreisvisum of een consulaire verklaring. De vreemdeling wordt dan niet toegestaan naar Nederland te reizen.
- Indien de vreemdeling nog **rechtmatig verblijf** heeft, wordt door de ILO een fraude- handhavingssignaal opgemaakt en kopieën gemaakt van het paspoort (en de relevante stempels), de boardingpass en het ticket. Deze stukken kunnen bij een eventuele herbeoordelingsprocedure worden gebruikt. Waar mogelijk verdient het de voorkeur om de vreemdeling te bevragen over het verblijf in het buitenland. Hiertoe kan het format worden gebruikt dat tevens wordt gebruikt door de Nederlandse vertegenwoordiging. Van belang is dat het recht om terug

te reizen naar Nederland niet kan worden ontzegd zolang de vreemdeling over rechtmatig verblijf beschikt. Voor uitzonderlijke gevallen geldt hetzelfde als is opgemerkt in paragraaf 3.2.1 met betrekking tot nationale veiligheid en het volgen van een intrekkingprocedure in het buitenland.

Vorenstaande geldt eveneens indien een buitenlandse ILO een Nederlandse ILO voor advies raadpleegt.

3.4 Statushouder wenst vrijwillig terug te keren naar het land van herkomst of een derde land waar permanent verblijf is gewaarborgd

3.4.1 Statushouder vertrekt met behulp van IOM

Indien een statushouder vanuit Nederland wenst terug te keren naar het land van herkomst, dan kan hij daarbij worden ondersteund door IOM. Indien IOM niet in staat is om ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld vanwege de veiligheidssituatie in het land van herkomst, kan de vreemdeling zich wenden tot DT&V (zie situatie 3.4.2) Indien IOM wel ondersteuning biedt bij terugkeer, wordt de volgende werkwijze aangehouden.

1. IOM stuurt een IOM-IND Verificatieformulier aan Afdeling T&I (DV) van de IND. Hierin wordt onder andere gevraagd om informatie over de status van het verblijf c.q. de verblijfsaanvraag en om toestemming voor het faciliteren van het vertrek uit Nederland;
2. T&I vult het Verificatieformulier in, voert dit op in Indigo en stuurt het ingevulde formulier terug naar IOM;
3. Indien blijkt uit de verificatie dat er sprake is van een geldige verblijfsvergunning, dient het verblijfsdocument in persoon ingeleverd te worden bij het IND loket. IOM wijst op deze verplichting. De statushouder moet vooraf aan IOM vertrek aantonen dat hij / zij aan deze verplichting heeft voldaan met een bewijs van ontvangst documenten door de IND (of een politierapport bij verlies van het verblijfsdocument);
4. Op het moment van daadwerkelijk vertrek ondertekent de statushouder een verklaring van het IOM waarin onder andere wordt aangegeven dat hij Nederland vrijwillig verlaat en ermee instemt dat de verblijfsvergunning wordt ingetrokken. Voorafgaand aan het vertrek ontvangt het Grenskantoor van IOM informatie over het aankomende vertrek. Het Grenskantoor adviseert de KMar op eventuele mogelijke acties op uitreis van de statushouder, bijvoorbeeld het al dan niet opleggen van een inreisverbod.
5. Als de vreemdeling het verblijfsdocument niet bij een IND loket heeft ingeleverd, wordt het verblijfsdocument bij het vertrek ingenomen door de KMar en overhandigd aan het Grenskantoor. Het Grenskantoor stuurt deze naar Bureau Documenten. Het IOM stuurt een vertrekbericht aan de IND waarin het vertrek wordt bevestigd. Dit wordt door T&I in INDIGO opgenomen, hierbij wordt door T&I eveneens een fraude-handhavingssignaal aangemaakt;
6. Naar aanleiding van het fraude-handhavingssignaal wordt door de afdeling herbeoordelen het verblijfsrecht ingetrokken.

3.4.2 Statushouder vertrekt met behulp van DT&V

Voor het geval dat een statushouder Nederland verlaat met behulp van DT&V, wordt door DT&V en de IND de volgende werkwijze aangehouden.

- 1 De regievoerder van DT&V informeert de statushouder dat terugkeer naar het land van herkomst kan leiden tot intrekking van de asielvergunning. Indien de statushouder volhardt in zijn wens om terugkeren, informeert de regievoerder Afdeling Herbeoordelen (10.2.g 10.2.g@ind.nl). Door de medewerker frontdesk wordt een fraude-handhavingssignaal opgevoerd;
- 2 Afdeling Herbeoordelen informeert de regievoerder indien tijdens het vertrekgesprek specifieke vragen gesteld dienen te worden. Voor de herbeoordeling is van belang dat het volgende uit het vertrekgesprek het volgende naar voren komt⁷:
 - De reden van terugkeer;
 - Geplande datum van terugkeer en plaats waarnaar de vreemdeling terugkeert;
 - Dat sprake is van vrijwillige terugkeer;
 - Dat er geen vrees bij terugkeer is voor vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag of een behandeling zoals bedoeld in art. 3EVRM;
 - Dat betrokkene op de hoogte is gesteld van de gevolgen van terugkeer en in geval van intrekking akkoord gaat met een verkorte werkwijze waarbij geen extra gehoor plaatsvindt. Het is van belang dat de regievoerder wordt verzocht betrokkene hiervoor te laten tekenen;
- 3 De regievoerder van DT&V stuurt het verslag van het vertrekgesprek naar de Afdeling Herbeoordelen. Indien dit gesprekverslag onvoldoende basis biedt om de verblijfsvergunning in te trekken, kan de vreemdeling nog op het moment van vertrek een verklaring tekenen dat hij zelfstandig vertrekt en dat hij instemt dat zijn verblijfsvergunning wordt ingetrokken;
- 4 Afdeling Herbeoordelen verricht een herbeoordeling van de verleende verblijfsstatus. Indien aanleiding wordt gezien om de verleende status in te trekken, stelt Afdeling Herbeoordelen het voornemen en besluit tegelijkertijd op en wordt dit, samen met een uitreikformulier, daags voor vertrek aan de statushouder en aan de regievoerder gezonden. Indien dit niet meer mogelijk is dient het formulier zelfstandig vertrek gebruikt te worden;
- 5 De regievoerder reikt het voornemen en het besluit uit, meldt bij de IND wanneer de vreemdeling daadwerkelijk is vertrokken en stuurt het uitreikformulier door naar de Afdeling Herbeoordelen;
- 6 Afdeling Herbeoordelen verwerkt, voor zover dit niet reeds is gedaan, de intrekking in INDiGO en sluit de herbeoordelingsprocedure af.

3.4.3 Statushouder vertrekt zelfstandig

Het kan ten slotte voorkomen dat de statushouder zelfstandig Nederland verlaat. Indien de statushouder bij vertrek uit Nederland aan de grens hiervan melding maakt, wordt hij gevraagd een verklaring te ondertekenen dat hij zelfstandig vertrekt en ermee instemt dat zijn verblijfsvergunning wordt ingetrokken. De KMar neemt het verblijfsdocument en eventueel Nederlands reisdocument in en overhandigt de verklaring van zelfstandig vertrek en het verblijfsdocument aan het Grenskantoor. Het Grenskantoor stuurt dit door naar Bureau Documenten en voert een fraude-handhavingssignaal op.

3. Afstemming

Dit informatiebericht is afgestemd met A&B Afdeling Herbeoordelen, DV, Grenskantoor, DT&V, KMar, JZ en SUA.

⁷ Indien het vertrekgesprek met meerdere statushouders tegelijk wordt gevoerd, bijvoorbeeld in geval van een gezin, wordt in ieder vertrekgesprek aandacht aan de genoemde punten besteed.